

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра міжнародних відносин

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Основи права Європейського Союзу

(Обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми *міжнародне право*
за спеціальністю **293 Міжнародне право**
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

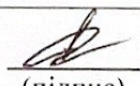
Розробник:

(підпис)

Ткаченко В. В., доцент

(прізвище, ініціали)

(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин	протокол від 15. 06. 2022 № 16		
	Завідувач кафедри	 (підпис)	Ключко А. М.

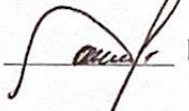
Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Запара С. І.

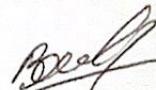
Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис)

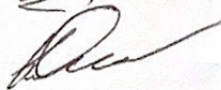
Роговенко О. В.

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

Волченко Н.В.

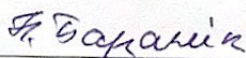

(підпис)

Клєцова Н.В.

(підпис)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

(підпис)

()
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 10. 08, 2022 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ			
1.	Назва ОК	Основи права Європейського Союзу	
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет, кафедра міжнародних відносин	
3.	Статус ОК	Обов'язковий	
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	Освітньо-професійна програма «Міжнародне право» за спеціальністю 293 «Міжнародне право»	
6.	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК — 6 рівень	
7.	Семестр та тривалість вивчення	денна форма – 7 семестр , 15 тижнів	
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС	
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)	
	Денна форма – 120 годин	Самостійна робота	
	Денна форма – 5 семестр	Лекційні – 30 годин	Практичні - 30 годин
10.	Мова навчання	Державна (українська)	
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Ткаченко Віта Віталіївна, доцент Години консультацій – кожної середи о 12.15, кабінет 123 г	
11.1	Контактна інформація	tkachenkovita85@gmail.com	
12.	Загальний опис освітнього компонента	<p>Основи права Європейського Союзу – самостійна правова система.</p> <p>Необхідність вивчення права Європейського Союзу в Україні пов'язана в першу чергу з потребою в підвищенні загальної правової культури юристів, важливою складовою якої являється знання основних концепцій, понять, категорій закордонного права.</p> <p>У процесі вивчення курсу студенти повинні ознайомитися з європейським правом як самостійною правовою областю, яка займає проміжне положення у відповідних відносинах між національним правом держав Європи та міжнародним правом.</p>	
13.	Мета освітнього компонента	<p><i>Мета освітнього компонента:</i> ознайомлення студентів з правовими основами формування, побудови та діяльності організації Європейського Союзу; з системою джерел та норм права Європейського Союзу, що регулюють різноманітні види суспільних відносин, в яких беруть участь держави-члени та громадяни Європейського Союзу, інші фізичні та юридичні особи.</p>	
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент має зв'язок із такими курсами, як «Міжнародний захист прав людини», «Практика Європейського Суду з прав людини», «Міжнародне публічне та приватне право»,	

15.	Політика академічної доброчесності	<p>Політика академічної доброчесності під час викладання курсу «Основи права Європейського Союзу» послуговується принципом, визначеним Законом України «Про освіту», Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, іншим локальним актам (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/)</p> <p>Оволодіння здобувачами знань з курсу має відбуватись із дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права; містити посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; містити достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використанні методики досліджень. Недопустимим під час навчання (згідно ст. ч. 4 ст. 42 Закону України «Про вищу освіту»), є використання здобувачами:</p> <p><i>академічного плагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;</p> <p><i>самоплагіату</i> - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;</p> <p><i>фабрикації</i> - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;</p> <p><i>фальсифікації</i> - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;</p> <p><i>списування</i> - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;</p> <p><i>обману</i> - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;</p> <p><i>хабарництва</i> - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;</p> <p><i>вплив у будь-якій формі</i> (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.</p> <p>За порушення академічної доброчесності здобувачі можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, як: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження освітнього курсу; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.</p>
-----	------------------------------------	--

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

[illegible]

відносин між державами Європейського Союзу, розрізняти ключові етапи розвитку європейської інтеграції, зміст понять «право Європейського Союзу», «європейське право», <i>acquis communautaire</i> (<i>acquis EC</i>).																			
ДРН 2. Вміти збирати, обробляти й упорядковувати великий обсяг інформації про право Європейського Союзу та сортувати її за релевантністю поставленій задачі, виділяти суттєве та передбачати вчинення дій дипломатичного або міжнародно-правового характеру	x		x			x	x	x		x	x	x		x					Практичн і заняття за темами курсу
ДРН 3. Вміти складати міжнародно-правові, процесуальні, супровідні та інші види документів як українською, так і іноземною мовами.		x		x								x	x		x	x	x		Практичн і заняття за темами курсу
ДРН 4. Аналізувати та прогнозувати поточні тенденції розвитку, сучасні події та процеси в системі європейських міжнародних відносин з точки	x			x	x	x		x	x	x				x					Практичн і заняття за темами курсу

<p>ЄС у часі, просторі та за колом осіб.</p> <p>2. Співвідношення понять «право ЄС» та «європейське право».</p> <p>3. Концепції правової природи ЄС та його правової системи.</p> <p>4. Право ЄС і міжнародне право.</p> <p>5. Право ЄС і внутрішнє право держав-членів Союзу.</p>					
<p>Тема 3. Інституційна система ЄС (частина1)</p> <p>План</p> <p>1. Елементи інституційного механізму ЄС. Базові принципи функціонування інституційного механізму ЄС.</p> <p>2. Європейський Парламент.</p> <p>3. Європейська Рада.</p> <p>4. Рада Європейського Союзу.</p> <p>5. Європейська Комісія.</p>	2	2		4	6.1.1.-6.1.8 6.1.14 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.8
<p>Тема 3. Інституційна система ЄС (частина2)</p> <p>План</p> <p>1. Загальна характеристика судової системи ЄС.</p> <p>2. Європейський центральний банк.</p> <p>3. Рахункова палата ЄС.</p> <p>4. Допоміжні та консультативні органи Європейського Союзу.</p> <p>5. Агенції Європейського Союзу.</p>	2	2		4	6.1.1.-6.1.15 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.8
<p>Тема 4. Компетенція ЄС</p> <p>План</p> <p>1. Мета, завдання, цінності ЄС та їхнє юридичне значення.</p> <p>2. Поняття й види компетенції ЄС.</p> <p>3. Принципи пропорційності й субсидіарності. «Механізм раннього попередження» за Протоколом № 2 про застосування принципів субсидіарності й пропорційності.</p> <p>4. Механізм розширення компетенції ЄС</p>	2	2		2	6.1.1.-6.1.18 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.7
<p>Тема 5. Джерела права ЄС. Процедури прийняття правових актів ЄС (частина 1).</p> <p>План</p> <p>1. Джерела права ЄС: поняття, класифікація та ієрархія.</p> <p>2. Первинні джерела права ЄС.</p> <p>3. Вторинні джерела права ЄС.</p> <p>4. Міжнародні угоди.</p> <p>5. Прецедентне право Суду ЄС.</p> <p>6. «М'яке» право ЄС.</p> <p>7. Загальні принципи права ЄС.</p>	2	2		4	6.1.1.-6.1.18 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.5
<p>Тема 5. Джерела права ЄС. Процедури прийняття правових актів ЄС (частина 2).</p> <p>План</p> <p>1. Звичайна законодавча процедура.</p>	2	2		2	6.1.1.-6.1.18 6.2.1. 6.3.1 6.3.3.

2. Спеціальна законодавча процедура. 3. Бюджетна процедура ЄС. 4. Процедура укладення міжнародних договорів ЄС. 5. Процедура прийняття делегованих й імплементаційних актів.					6.3.5
Тема 6. Система правового захисту в ЄС План 1. Захист права ЄС у Суді ЄС: види проваджень. 2. Провадження проти держав-членів ЄС, що порушують свої зобов'язання. 3. Провадження щодо оскарження правових актів інститутів ЄС.Провадження стосовно бездіяльності інститутів ЄС. 4. Преюдиціальні провадження. 5. Відповідальність держав-членів перед фізичними та юридичними особами за порушення права ЄС.	2	2		4	6.1.1.-6.18 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.5
Тема 7. Захист прав людини в ЄС План 1. Еволюція принципу захисту прав людини в праві ЄС. 2. Громадянство ЄС. 3. Хартія ЄС про основоположні права. 4. Гарантії прав і свобод людини в ЄС. 5. Місце Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у правопорядку Європейського Союзу.	2	2		4	6.1.1.-6.18 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.5
Тема 8. Спільні політики й напрями діяльності в ЄС План 1. Спільна закордонна політика і політика безпеки Європейського Союзу (СЗППБ). Передумови формування й розвиток СЗППБ. Інституційно-правовий механізм СЗППБ. 2. Простір свободи, безпеки та юстиції ЄС. Ключові напрями та інструменти співпраці в межах простору свободи, безпеки та юстиції. 3. Спільна торговельна політика ЄС. Компетенція ЄС у сфері спільної торговельної політики.	2	2		4	6.1.1.-6.18 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.5
Тема 9. Правове регулювання відносин на внутрішньому ринку в ЄС(частина 1) План 1. Правові засади функціонування внутрішнього ринку ЄС. Принципи внутрішнього ринку ЄС. 2. Основні свободи внутрішнього ринку ЄС: свобода руху товарів та послуг.	2	2		4	6.1.1.-6.18 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.5

Тема 9. Правове регулювання відносин на внутрішньому ринку в ЄС(частина 2) План 1. Основні свободи внутрішнього ринку ЄС: свобода руху осіб та капіталів. 2. Внутрішній ринок ЄС і треті країни. 3. Практика Суду ЄС щодо регулювання відносин на внутрішньому ринку ЄС.	2	2		4	6.1.1.-6.18 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.5
Тема 10. Правове регулювання зовнішніх зносин Європейського Союзу План 1. Міжнародна правосуб'єктність ЄС. Форми участі Європейського Союзу у міжнародних відносинах. 2. Правове підґрунтя та інституційний механізм зовнішніх зносин ЄС. 3. Поняття та зміст <i>acquis</i> ЄС. 4. Співробітництво ЄС з третіми державами і міжнародними організаціями, місії ЄС. Види міжнародних договорів, які укладаються ЄС з третіми державами.	2	2		4	6.1.1.-6.18 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.5
Тема 11. Правове регулювання співробітництва України та Європейського Союзу 1. Становлення та розвиток співробітництва України та Європейського Союзу. 2. Співробітництво України та ЄС за Угодою про асоціацію 2014 р. 3. Інституційний механізм забезпечення дії Угоди про асоціацію. Основні сфери співробітництва за Угодою про асоціацію. 4. Механізм вирішення спорів за Угодою про асоціацію. 5. Сутність, елементи поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. 6. Правові засади, етапи та механізм наближення законодавства України до <i>acquis</i> Європейського Союзу.	2	2		4	6.1.1.-6.18 6.2.1. 6.3.1 6.3.3. 6.3.5

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин

Знати ключові етапи розвитку європейської інтеграції, зміст понять «право Європейського Союзу», «європейське право», <i>acquis communautaire</i> (<i>acquis EC</i>)	<ul style="list-style-type: none"> - проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, діловій грі. - ситуаційне дослідження; - обговорення на заняттях; - ділові ігри. 	12	<ul style="list-style-type: none"> - опрацювання незнайомих (нових) термінів та складання власного термінологічного словника; - додаткове опрацювання лекційного матеріалу. - тестування, анкетування, реферат, консультація, письмова робота 	12
орієнтуватися в специфіці правосуб'єктності Європейського Союзу, її складових та способах її реалізації, системі права ЄС, його джерел та особливостей їхнього фірмування й застосування, видах компетенції Союзу, особливостях співвідношення компетенції ЄС з компетенцією держав-членів, принципах внутрішнього ринку ЄС	<ul style="list-style-type: none"> - проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - практичних занять, аналіз практичних ситуацій, - рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, - ділової гри. 	12	<ul style="list-style-type: none"> - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи. 	12
Визначати і оцінювати правове становище людини та громадянина в ЄС	<ul style="list-style-type: none"> - проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - аналіз практичних ситуацій, - рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, - ділової гри. 	12	<ul style="list-style-type: none"> - Додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи 	12
Аналізувати	- аналіз практичних ситуацій,	12	- додаткове опрацювання	12

сучасні події та процеси в системі європейських міжнародних відносин з точки зору застосування міжнародно-правової аргументації;	<ul style="list-style-type: none"> - рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, - ділової гри. 		лекційного матеріалу; <ul style="list-style-type: none"> - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи 	
Здійснювати інформаційні й пошук довідкової та методичної літератури за допомогою інформаційних технологій для підготовки аналітичних висновків з питань права ЄС	<ul style="list-style-type: none"> - проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями до кожної з тем - рішення ситуативних задач, виконання індивідуальних, сильних завдань, розігрування ролей, діловій гри. - ситуаційне дослідження; - обговорення на заняттях; - ділові гри. 	12	<ul style="list-style-type: none"> - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи 	12
Всього		60		60

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання Весняний 5 семестр (іспит)	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Модуль 1 (теми 1-4)	20	До 7 тижня
1.1.	Тестування	5 балів /5%	До 7 тижня
1.2.	Усні опитування	5 балів /5%	щотижня
1.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
1.4	Індивідуальна дослідницька робота (реферат)	5 балів /5%	До 7 тижня
1.5	Колоквіум	5 балів /5%	До 7 тижня
1.6	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	5 балів /5%	До 7 тижня
2	Атестація	15 балів/15%	7 тиждень
3.	Модуль 2 (теми 5-10)	35 балів/20%	15 тиждень
3.1.	Тестування	5 балів /5%	До 15 тижня
3.2.	Усні опитування	5 балів /5%	щотижня
3.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	5 балів /5%	До 15 тижня
4	Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	15 балів/15%	До 15 тижня
5	Іспит	30 балів/30%	За розкладом

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент ²	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ³
Практичний кейс (підготовка, презентація, захист)	<7 балів	7-12	13-14 балів	15 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми
Колоквіум	<3 балів	3-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	Теоретичні відповіді не точні не вірні	Відповіді надані не на всі питання колоквіуму,	Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Всі завдання виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-1 бал	2-3 бали	3-4 балів	5 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Атестація (тест множинного вибору)	0-3 балів	3-7 балів	7-13 балів	13-15 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Іспит	0-5 балів	5-15 балів	15-27 балів	27-30 балів
	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному завдання не виконано	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано з помилками	Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано	Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	На кожному практичному занятті
2	Обговорення та оцінювання студентами виконаних практичних завдань	на практичних заняттях

² Зазначити компонент сумативного оцінювання

³ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

3	Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	На консультаціях
4	Оцінювання результатів колоквиуму	8,15 тиждень
5	Оцінювання письмових робіт	8, 15 тиждень

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела (Підручники, посібники, монографія)

3. Дахно, І. І. Право Європейського Союзу: Англо-українсько-російський глосарій [Електронний ресурс] / І. І. Дахно. - К. : ЦУЛ, 2007. - 234 с.
4. Дахно, Іван Іванович. Право Європейського Союзу [Текст] : англо-українсько-російський глосарій / І. І. Дахно. - К. : Центр учбової літератури, 2007. - 4
5. Діалог суспільства і влади: європейські правові стандарти та досвід : збірник документів / ред. В. М. Литвин. - К. : Парламентське вид-во, 2011. - 480 с. - 1
6. Довгань, В. М. Європейський парламент. Правовий статус і компетенція в системі органів Європейського Союзу [Текст] : монографія / В. М. Довгань. - К. : КНТ, 2007. - 204 с. - 5
7. Європейське право (право Європейського союзу) [Текст] : навчальний посібник для підготовки до іспитів / укл.: І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. - К. : Центр учбової літератури, 2015. - 158 с. - 1
1. Європейське право. Право Європейського союзу : підручник : у 4 кн. / за заг. ред. д-ра юрид.наук, проф. В. І. Муравйова ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. –Київ : Ін Юре, 2015, 2016.
8. Застосування конкурентного законодавства. Практика України, ЄС, РФ та США : збірник / Асоціація протидії недобросовісній конкуренції; Адвокатське об'єднання "Arzinger" ; ред.: Н. А. Іваницька, С. В. Шкляр; укл. Т. Алексеєнко [та ін.]. - К. : Юстініан, 2014. - 248 с. - 1
9. Кернз, Волтер. Вступ до права європейського Союзу : навчальний посібник / Кернз В. - К. : Т-во "Знання", КОО, 2002. - 381с. - 4
10. Комарова, Т. В. Юрисдикція суду Європейського Союзу [Електронний ресурс] : монографія / Т. В. Комарова. - Х. : Право, 2010. - 360 с.
11. Конституційні акти Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору) / пер.Геннадія Друзенка та Світлани Друзенко, за заг. ред. Геннадія Друзенка. –К.: «К.І.С.», 2010.
12. Право Европейского Союза. Новый этап эволюции: 2009–2017 годы. –Москва: Изд-во«Аксиом», 2009. URL: <http://www.eurocollege.ru/files/server/books/esi-library5.pdf>
13. Право Європейського Союзу : підручник. / За ред. Р. А. Петрова. –Видання сьоме, змінене і доповнене –Київ : Видавництво «Істина», 2017.
14. Трихліб, Крістіна Олексіївна. Гармонізація законодавства України і законодавства ЄС: наближення загальноправової термінології [Текст] : монографія / К. О. Трихліб. - Х. : Право, 2015. - 224 с.
15. Харитонов, О. І. Порівняльне право Європи. Основи порівняльного правознавства : Європейські традиції [Текст] : посібник / О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов. - 2-ге вид., доп. - Х. : Одиссей, 2006. - 624 с. - 10
16. Харитонов, О. І. Порівняльне право Європи. Основи порівняльного правознавства : Європейські традиції [Електронний ресурс] : посібник / О. І. Харитонов, Є. О. Харитонов. - 2-ге вид., доп. - Х. : Одиссей, 2006. - 624 с

6.2. Методичне забезпечення

- 6.1.1. Ткаченко В. В.Основи права Європейського Союзу: Конспект лекцій. Суми, 2021 рік, 60 ст.
- 6.1.2. Ткаченко В. В.Основи права Європейського Союзу: Методичні рекомендації для виконання практичних занять. Суми, 2021 рік, 30 ст.
- 6.1.3. Ткаченко В. В.Основи права Європейського Союзу: Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи. Суми, 2021 рік, 30 ст.

6.4. Інформаційні ресурси

<http://www.euro.eu.int> - інтернет-ресурс, присвячений валюті євро
<http://www.tacisto.uralinfo.ru/es.html> - інтернет-ресурс, присвячений ЄС
<http://www.ceps.be> - центр європейських політичних досліджень, Брюссель
<http://europa.eu.int> – офіційний ресурс, присвячений Євросоюзу
<http://europa.eu.int/eur-lex/lex> - європейське законодавство
<http://eu-directory.ea-ua.info> - Довідник з євроінтеграції

<http://europa.eu.int> - Веб-портал Еуропа (Європа)
<http://ukraine-eu.mfa.gov.ua> - Представництво України при Європейському Союзі
<http://www.delukr.cec.eu.int> - Представництво Європейської Комісії в Україні
<http://www.euabc.com> - Інтернет-госарій термінів ЄС
<http://www.eurolib.kiev.ua/ua/> - Віртуальна бібліотека з європейської інтеграції
<http://www.europa.dovidka.com.ua> - Госарій термінів Європейського Союзу
<http://eu.prostir.ua> – Європейський простір

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	р		
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають НРК	р		
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	р		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	р		
Результати навчання стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	р		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання	р		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження	р		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	р		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	р		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	р		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання	р		
Література є актуальною	р		

Рецензенти:

Член проєктної групи ОП Міжсформально Валентина В. (назва) (ПІБ) (підпис)

Викладач кафедри Міжсформально Валентина В. (назва) (ПІБ) (підпис)